

Pirmsskolas Izglītība

Numura
tēma

- ✿ Papīrs un tā daudzveidīga izmantošana
Kompetenču pieejā balstīts nedēļas plānojums
- ✿ Pašdarinātas spēles
- ✿ Pārdaugavas pirmsskolas laikmeta griežos

Rīta aplis.

Papīrs un tā daudzveidīga izmantošana

Kompetenču pieejā balstīts nedēļas plānojums

SANDRA ĀRIŅA,
JANA MEDNIECE,
Cesvaines pirmsskolas izglītības iestādes
„Brīnumzeme” skolotājas

Lielā ideja: „Cik daudzveidīgā pasaulē es dzīvoju!”.

Tēma: papīrs un tā daudzveidīga izmantošana.

Bērnu vecums: 5–6 gadi.

Idejas realizēšanai paredzētais laiks: 1 nedēļa.

🌸 Ierodoties grupā „Skudriņa”, bērns kņāģīti ar savu vārdu piekņāģē pie emociju sejiņas, attēlojot, kā viņš šodien jūtas; izvēlas aproci, kas kalpo kā norāde, kurā centrā bērns uzsāks darbību.

Ziņa bērnam: visapkārt ir dažādu veidu papīrs, tam ir daudzveidīgas izmantošanas iespējas.

Caurviju prasmes	Sasniedzamie rezultāti
Pašizziņa un pašva-dība	- Izrāda iniciatīvu apgūt jaunas prasmes. - Novērtē savu un citu darbību, darbības rezultātu, paskaidro savu vērtējumu.
Domāšana un rado-šums	- Atlasa objektus ar noteiktu īpašību vai pazīmi. - Iedrošināts (viens vai grupā) radošās variēšanas procesā nonākt līdz savam produktam.
Sadarbība un līdzda-lība	- Mācās darboties videi draudzīgi, izvēlēties dar-bam atbilstīgus resursus.
Digitālā prasme	- Mācās atbildīgi un mērķtiecīgi lietot citu radītus digitālos resursus.

RĪTA APLIS

- Sasveicināšanās.
- Ritma rotaļa ar pupu maisiņiem: bērni sēž aplī, turku sēdē, 2 × sasit plaukstas; paņem maisiņu ar labo roku, pieliek pie kreisās kājas, pēc tam pie labās kājas; padod draugam pa labi.

Iepriekšējais darbs sadarbībā ar mūzikas skolotāju: ierakstīta grupas meiteņu iedziedātā dziesma „Maza, maza meitenīte”, kas ir muzikālais pavadījums ritmam.

- Kopā ar pedagogu izvirza savas darbības mērķi, plāno darbību, lai īstenotu ieceri.

Bērnam ir jānoskaidro papīra īpašības. Kāds papīrs ir piemērots rakstīšanai, vai to var saburzīt, vai tas ūdenī šķīst, vai tam var redzēt cauri?

Bērns izvēlas shematisko zīmējumu un atbilstīgas formas un krāsas ģeometrisko figūru, no kuras, to lokot un griežot, iegūst figūras, kādas norādītas shematiskajā zīmējumā.

DABASZINĀTŅU JOMĀ

Nepieciešamie resursi: darba karte, grozs, dažādas papīra loksnes (vismaz A4 formāta lieluma), atbilstīgi lielajiem papīra kvadrātiem sagriezti 4×4 cm mazie kvadrāti, bļodas.

Plānotais sasniedzamais rezultāts	Aktivitāte	Secinājumi
Grupē papīru atbilstīgi izmantošanas iespējām.	Praktiski darbojoties, bērns izzina papīra īpašības. Paņem darba karti ar norādēm, bērnam ir jānoskaidro papīra īpašības. Kāds papīrs ir piemērots rakstīšanai, vai to var saburzīt, vai tas ūdenī šķīst, vai tam var redzēt cauri? Bērni eksperimentē ar izvēlēto papīru, pēc eksperimenta atrod atbilstīgā papīra mazo kvadrātu un to novieto blakus atbilstīgajai īpašībai uz darba kartes.	Viena veida papīram ir vairākas izmantošanas iespējas.

MATEMĀTIKAS JOMĀ

Nepieciešamie resursi: šķēres, atšķirīgas krāsas, formas un lieluma ģeometriskās figūras, shematiskie zīmējumi.

Plānotais sasniedzamais rezultāts	Aktivitāte	Secinājumi
No vienas ģeometriskās figūras iegūst vienu vai vairākas citas ģeometriskās figūras.	Bērns izvēlas shematisko zīmējumu un atbilstīgas formas un krāsas ģeometrisko figūru, no kuras, to lokot un griežot, iegūst figūras, kādas norādītas shematiskajā zīmējumā.	Noskaidro, ka no viena kvadrāta, to pārlokot pa diagonāli, iegūst nevis vienu trijstūri, bet divus trijstūrus utt.

TEHNOLOĢIJU JOMĀ

Nepieciešamie resursi: ģeometriskās figūras, līme, dažādi sagrieztas papīra sloksnītes, koka irbulītis, lupatiņas.

Plānotais sasniedzamais rezultāts	Aktivitāte	Secinājumi
Radoši izmanto iegūtās ģeometriskās figūras.	No matemātikas jomu centrā iegūtajām figūrām izliek stilizētus objektus, tos pielīmē uz tumšas krāsas fona.	Figūras var izlikt simetriski vai veidojot dažādus objektus.
Virpinot atbilstīgu papīra sloksnīti, iegūst vēlamu pērles formu.	No četriem pērļu veidiem izvēlas, kādas pērles vēlas virpināt, paņem atbilstīgas papīra sloksnītes un no platākā gala sāk tās virpināt uz bambusa kociņa, ik pa laikam papīra sloksnīti noklājot ar līmi, līdz pērle ir gatava.	No iegūtajām pērļēm var savērt krelles un rokassprādzes. Bērni saver rokassprādzes, kuras dāvinās vecmāmiņām vecvecākiemveltītājā pasākumā.

VALODAS JOMĀ

Nepieciešamie resursi: šķēres, dzija, knaģi un saspraudes, kartīšu komplekts (ar apakšējā daļā izdurtiem trīs caurumiem) skaņas noteikšanai vārdā.

Plānotais sasniedzamais rezultāts	Aktivitāte	Secinājumi
Saklausa skaņu p vārda sākumā, vidū un beigās.	Paņem vienu kartīti, izdomā attēlā redzamā objekta nosaukumu, ar dzijas pavedienu atzīmē vietu, to ieverot un sasienot noteiktā caurumā vai pieknaģējot knaģi, vai piespraužot saspraudi atbilstīgi skaņai: 1. caurums – skaņa p ir sākumā, 2. caurums – vidū, 3. caurums – beigās.	Ir vārdi, kuros ir divas skaņas p.

No matemātikas jomu centrā iegūtajām figūrām izliek stilizētus objektus, tos pielīmē uz tumšas krāsas fona.

1. caurums – skaņa p ir vārda sākumā, 2. caurums – vidū, 3. caurums – beigās.

No četriem pārļu veidiem bērns izvēlas, kādas perles vēlas virpināt, paņem atbilstīgas papīra sloksnītes un no platākā gala sāk tās virpināt uz bambusa kociņa.

Pašdarinātas spēles

INĀRA KRASNOVA,
Ļaudonas pagasta PII „Brīnumdārzs”
vadītāja

Ļaudonas pagasta pirmsskolas izglītības iestādes (PII) „Brīnumdārzs” darbībā aktīvi iesaistās un to atbalsta iestādes vecāku padomes pārstāvji. Sadarbībā ar bērnu vecākiem esam organizējuši dažādas aktivitātes un īstenojuši vairākas bērnu ikdienu uzlabojošas idejas.

Vecāki aktīvi iesaistījās pasākuma „Sirsniņdiena” organizēšanā, īstenoja pasākumu „Krāsu virpulis” un „Fejas brīnumi”, kā arī radīja ekskursijas iespējas ģimenēm doties uz Ļaudonas saimniecībām. Netradicionālajā saimniecībā „Bieles” apskatījām mini zoodārzu un izstaigājām pļavas enerģētisko taku – spirāli, savukārt saimniecībā „Burkānciems” iepazīnām

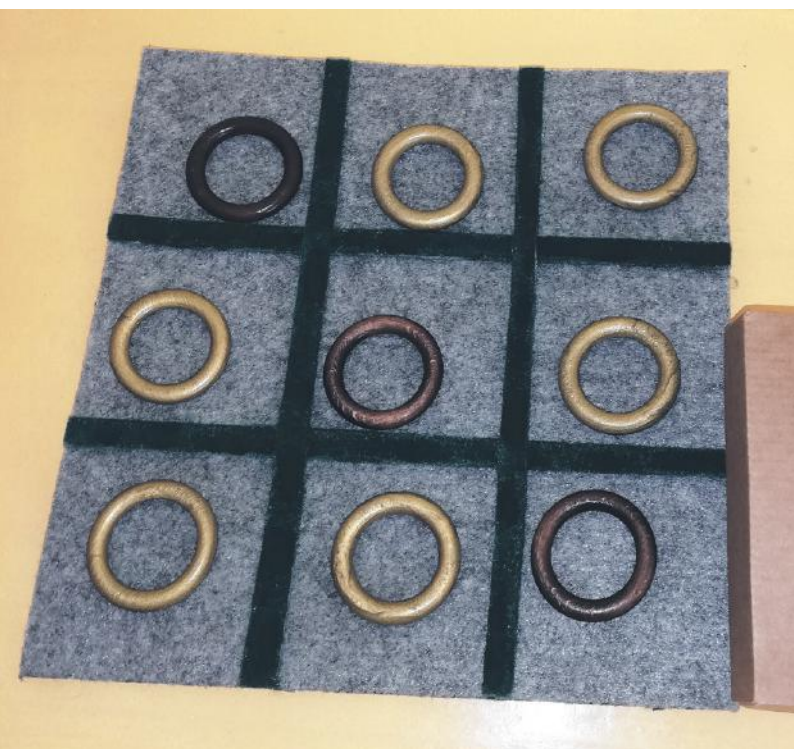
kazkopības gudrības un vērojām, kā sierotavā top dažādu veidu siers. Mūsu bērnu vecāki piedalījās uzņēmuma „Cemex” iespēju fonda projektā „Par drošu dzīves vidi bērniem”, un rezultātā tika uzstādīti 19 divu veidu stūru sargi, četri durvju bloķētāji, 35 galdu stūru sargi un iegādātas 12 gaismu atstarojošas vestes jaunākās grupas bērniem. Vecāki organizē arī Ziemassvētku tūtu gatavošanu, klāt pievienojot īpaši sirsnīgas vēstulītes.

Taču šogad, martā, iestādes padome aicināja vecākus kopā ar bērniem mājās pašiem veidot spēles, lai pēc tam bērnudārzā bērniem būtu prieks ar tām darboties. Nu spēles ir izgatavotas un apkopotas izstādē.

Pašdarināto spēļu izstādē varēja novērtēt, cik radošas, aizraujošas un interesantas spēles ir izgatavojušas ģimenes. Ir gan galda spēles, gan spēles,

ko spēlēt brīvā dabā, arī komandu un individuālās spēles. Bērni ir piedalījušies spēļu gatavošanās procesā un tāpēc jūt lepnumu, gandarījumu un atbildību par padarīto. Viņi ar lielu prieku saviem draugiem bērnudārzā pastāsta par spēles noteikumiem, pamāca, kā labāk spēlēt. Daudzas no izgatavotajām spēlēm var izmantot dažādos variantos, tādējādi paplašinot spēlēšanas iespējas.

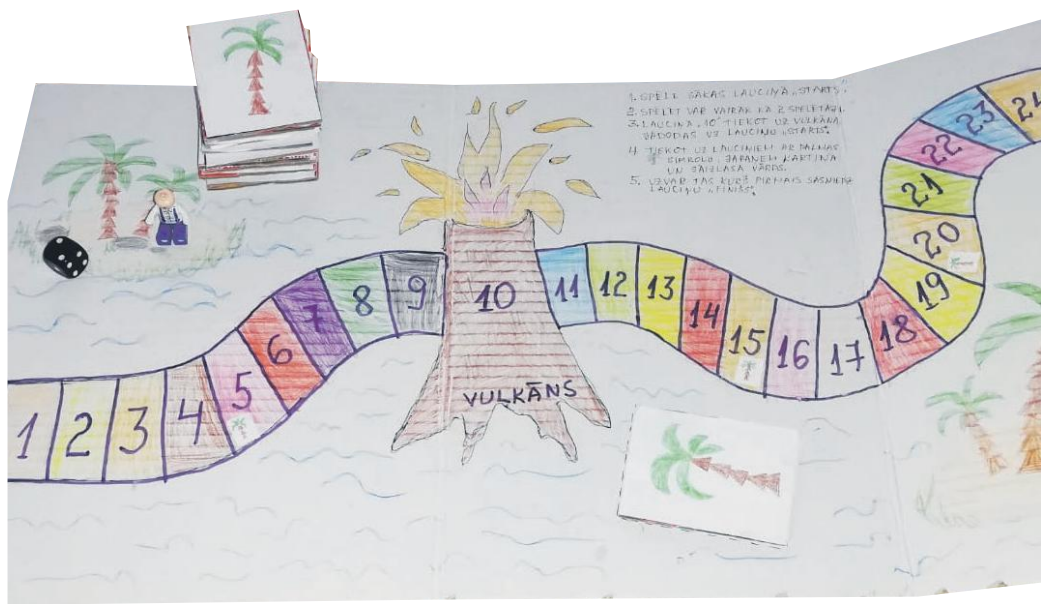
Paldies vecākiem par izdomu un ieguldīto laiku! Prieks, ka spēļu izgatavošanas process bija arī jautri un interesanti pavadīts laiks kopā ar savu atvasi. Vēl lielāks prieks – ja ar savu piemēru varam iedvesmot arī citus vecākus kopā ar bērniem izgatavot kādu interesantu spēli, kuru spēlēt mājās vai uzdāvināt bērnudārzam. Lai jautrs un radošs kopā būšanas laiks!

Spēle „Desas” māca domāt, izdarīt izvēli, prognozēt dažādas situācijas un iespējamās versijas. Spēle sastāv no spēles laukuma – režģa, kurā ir 3 x 3 lauciņi. Spēlētāji izvēlas, kurš spēlēs ar brūnajiem, kurš – ar dzeltenajiem aplīšiem. Spēlētāji liek spēles kauliņus pēc kārtas pa vienam kādā no lauciņiem. Uzvar tas, kurš pirmais horizontāli, vertikāli vai diagonāli saliek vienādas krāsas zīmes.

Spēle „Bumba grozā” māca spēlētājam koncentrēties uz vienu darbību, attīsta koordināciju, pacietību. Raketīti tur aiz roktura, bumbiņu šūpo no vienas puses uz otru. Jāšūpo tā, lai bumbiņa raketītei pa augšu iekristu tukšajā vietā. Var spēlēt uz laiku – kurš spēlētājs vairāk reižu iemet bumbu. Var spēlēt viens pats un trenēt abu roku kustības.

Spēle „Garām vulkānam”. Nepieciešams metamais kauliņš un ejamie kauliņi. Spēle sākas lauciņā „Starts”. Spēlēt var vairāk nekā divi spēlētāji. Lauciņā 10, tiekot uz vulkāna, jādodas uz lauciņu „Starts”. Tiekot uz lauciņiem ar palmas simbolu, jāpaņem kartīte un jāizlasa vārds. Uzvar tas, kurš pirmais sasniedz lauciņu „Finišs”.

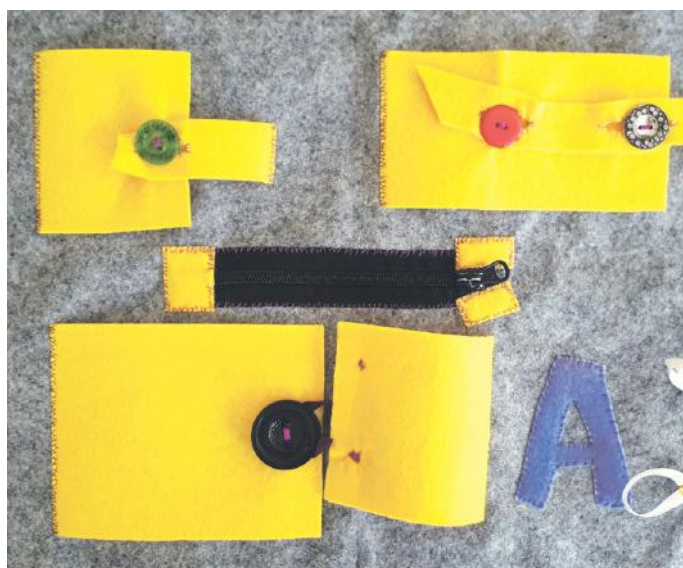

Spēle „Līkumotais ceļš” ir paredzēta vienam vai diviem spēles dalībniekiem atkarībā no izvēlētās sarežģītības pakāpes. Sarežģītības pakāpe ir augstāka diviem spēlētājiem. Spēlē ietilpst: 1 spēles platforma ar izveidotiem vairāku izmēru caurumiem, auklās iekārta 1 plastmasas cilindrs bumbiņas vadībai, 1 plastmasas bumbiņa (tenisa bumbiņas izmērā).

Sagatavošanās spēlei: spēles platformu novietot vertikāli uz grīdas vai krēsla, ieslīpi atbalstot pret sienu. Spēles noteikumi: turot aiz auklu galiem, bumbiņu ar auklās iekārto cilindru vadīt līdz mērķim (pats augstākais caurums), izvēloties tādu platformas ceļu, lai bumbiņa, kustoties pa to, pirms laika neizkrīt pa kādu no platformas caurumiem. Spēles mērķis: vienam vai sadarbībā ar otru spēles dalībnieku ar cilindra palīdzību bumbiņu nogādāt platformas augstākajā caurumā.

Spēle „Emociju kaste”. Uzdevums: ievietot krāsaino bumbu atbilstīgajā emocijā. Mērķis: nostiprināt un pilnveidot prasmi krāsu šķirošanā, to nosaukšanā, kā arī emociju raksturošanā.

Spēle „Kabatiņas”. Uzdevums: atpogāt kabatas un nosaukt, kas paslēpies kabatā. Mērķis: attīstīt sīko motoriku, pazīt simbolus, burtus, ciparus.

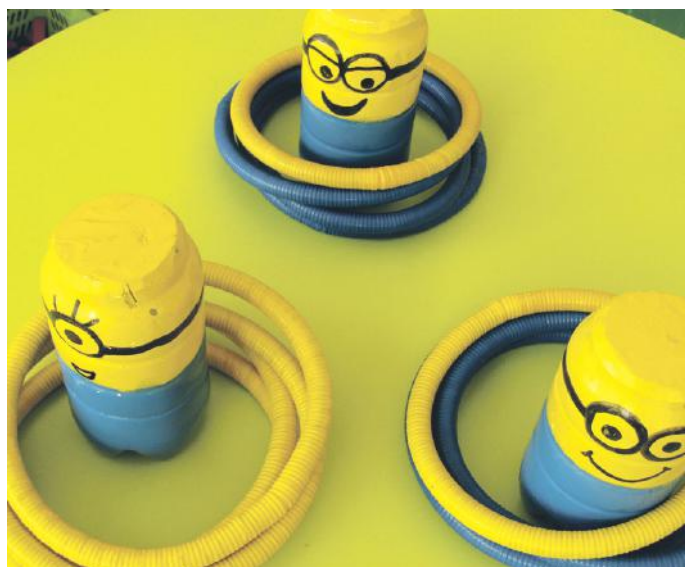
Spēle „Finišs”. Uzdevums: pūšot glāzē, mašīnu virzīt uz finišu. Mērķis: ar pūšanas darbību attīstīt bērna runu, lūpu stāvokli, elpošanu.

Spēle „Makšķernieks”. Uzdevums: ar makšķeri, kurai pievienots magnēts, zvejojot zivis no zilās kastes. Mērķis: pilnveidot acu un roku koordināciju, ķerot zivis.

Spēle „Emociju metamais kauliņš”. Uzdevums: bērni sastājas aplī un pēc kārtas izmet metamo kauliņu. Kāds skaitlis uzkrīt, tik reižu ir jāveic bērna izdomātais vingrinājums. Šo metamo kauliņu var izmantot dažādos veidos. Mērķis: rosināt bērnu nosaukt, raksturot, skaitīt emocijas; domāt vingrinājumus un attīstīt atmiņu, atceroties sporta nodarbībās veiktos vingrinājumus; attīstīt bērnu fizisko veselību.

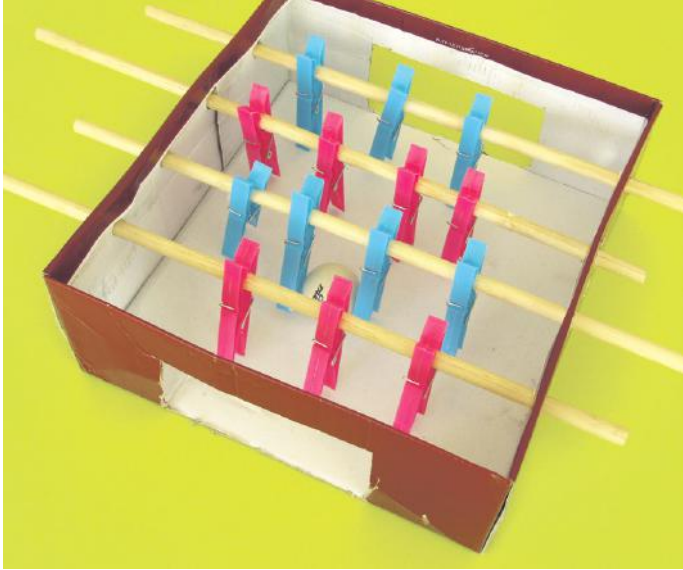
Spēle „Minjonu spēle”. Minjonu figūras saliek vienādā vai dažādos attālumos no starta līnijas. Aiz starta līnijas stāv bērni, pa vienam met riņķus uz minjonu figūrām.

Spēle „Pēdiņas un plaukstiņas”: bērni sastājas rindā viens aiz otra, tad pa vienam sāk spēli. Uz kartona plāksnēm uzlīmēta pēda vai plauksta, bērns pirmo liek to, kas parādīts. Liekot pēdu vai plaukstu, jāievēro, kura plauksta vai pēda jāliek – labā vai kreisā.

Spēli „Jautrā bumbošana” spēlē neierobežots dalībnieku skaits. Šo spēli var spēlēt dažādos veidos: stafete – kurš ātrāk veiks stafeti, nenometot bumbu no šķīvja; bumbas ripināšana pa šķīvi; teniss; bumbas mešana un noķeršana ar šķīvi.

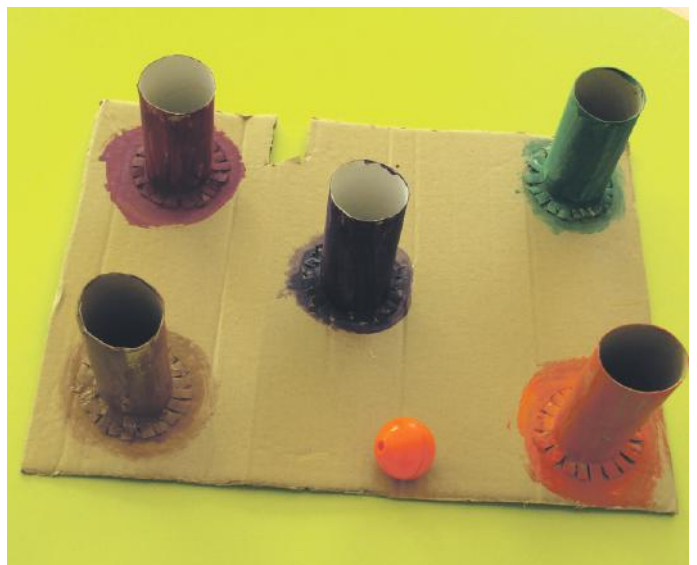
Spēli „Knaģu futbols” spēlē divatā. Bumbu noliek vidū un, grozot gar sāniem izvietotos kociņus, mēģina trāpīt bumbai. Tas, kurš pirmais piecas reizes iesit bumbu pretinieka vārtos, ir uzvarējis.

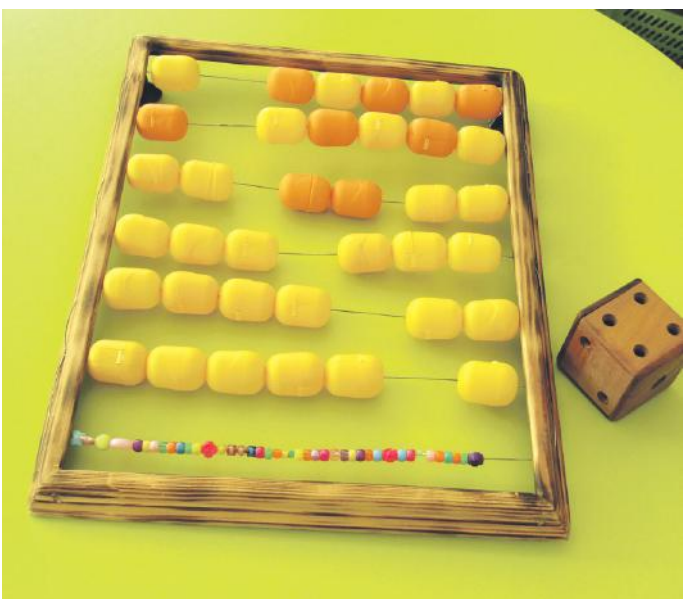
Spēli „Ping-pong” spēlē viens bērns. No finiera izgriezta tenisa raketes forma, bumbiņā ievērts aukliņas viens gals, otrs gals piestiprināts raketī pa vidu, lai bumbiņa nenokrīt. Ar raketī bumbiņu pasit uz augšu, bumbiņa atkal atsitas pret raketī. Vajag drusciņ iemanīties, lai varētu spēlēt.

Spēli „Trīs naglas” spēlē viens vai vairāki bērni. Novieto statīvu uz grīdas un atzīmē līniju, pie kuras stāv spēles dalībnieki. Katram spēlētājam ir pa diviem gredzeniem. Uzdevums ir uzmet gredzenus uz staba. Uzvar dalībnieks, kuram to ir izdevies paveikt vairāk reizi.

Spēle „Trāpi!” Dalībnieks paņem bumbiņu, nosauc krāsu un met. Jātrāpa nosauktajā krāsā. Ja trāpa nosauktajā krāsā, iegūst vienu punktu. Spēlē līdz pieciem punktiem.

Spēle „Cik?": dalībnieks uzmet metamo kauliņu un atliek tikpat oliņu; otrs dalībnieks pārbauda, vai ir pareizi.

Martā iestādes padome aicināja vecākus kopā ar bērniem mājās pašiem veidot spēles, lai pēc tam bērnu dārzā bērniem būtu prieks ar tām darboties. Nu spēles ir izgatavotas un apkopotas izstādē.

Grāmata ir kā
aicinājums visām

PII pētīt un apkopot
materiālus par savu
pagātņi, tagadni un
nākotnes iecerēm.

Apkopojot Kurzemes rajona un Zemgales priekšpilsētas PII radošo darbu izstādes „Mūsu spēks Latvijas simtgadē” materiālus un papildinot tos ar ieskatu katras izglītības iestādes vēsturē un šodienā, tapa PII darba vēstures lieciniece – grāmata „Pārdaugavas pirmsskolas laikmeta griežos”.

Pārdaugavas pirmsskolas laikmeta griežos

RASMA PURMALE,
Rīgas PII „Madariņa” vadītāja

*Mēs cits no cita iedegamies
Un kļūstam neapvaldāms spēks...
Ārija Elksne*

Katra upe sākas no mazas urdziņas, kas, pieņemoties spēkā, kļūst arvien ūdeņiem bagātāka, skaistāka, plašāka. Arī grāmata „Pārdaugavas pirmsskolas laikmeta griežos” tapšanas sākums ir Rīgas pirmsskolas izglītības iestādes (PII) „Madariņa” Rīgas pašvaldības pirmsskolas izglītības konsultatīvā centra vadītājas Ārijas Ansbergas ideja – par godu Latvijas simtgadībai organizēt pasākumu kopu „Saules mūžu Latvijai”.

Vispirms bija iecere 2018. gada 4. decembrī Pārdaugavas izpilddirekcijā organizēt Kurzemes rajona PII radošo darbu izstādi „Mūsu spēks Latvijas simtgadē”. Ā. Ansbergas sadarbība ar Pārdaugavas izpilddirekciju aizsākās 2017. gadā, kad tika atjaunota Kurzemes rajona tradī-

ja – bērnības svētki Dzegužkalnā, ko organizēja toreizējais PII „Madariņa” konsultatīvais centrs. Pārdaugavas izpilddirekcijas jurisdikcijā ir Kurzemes rajons un Zemgales priekšpilsēta, tāpēc likumsakarīga bija doma, ka piedalīties izstādē jāaicina arī Zemgales priekšpilsētas PII.

Doma rada domu, paveiktais darbs – jaunas ieceres, tāpēc tika nolemts apkopot izstādes materiālus, papildinot tos ar ieskatu katras izglītības iestādes vēsturē un šodienā, lai taptu PII darba vēstures lieciniece – grāmata „Pārdaugavas pirmsskolas laikmeta griežos”.

Grāmatā ieskatu par Pārdaugavas bērnudārzu (tagad pirmsskolu) ceļu vēstures likločos ir pētījusi un aprakstījusi Rīgas 49. PII vadītāja privātvēsturniece Vineta Jonīte.

2019. gada 9. aprīlis 53 PII bija vēsturiska diena, jo tika prezentēts viņu kopdarbs, kas tika apkopots grāmatā „Pārdaugavas pirmsskolas laikmeta griežos”. Klātesošos uzrunāja Rīgas domes (RD) izglītības, kultūras un

sporta departamenta direktora pienākumu izpildītājs Ivars Balamovskis, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcijas izpilddirektora vietnieks Aleksandrs Parņenkovs un pirmsskolu nodaļas vadītāja Iveta Nagla. Ar RD godarakstu I. Nagla sveica Latvijas pedagogijas vēstures pētnieci, emeritēto profesori Aīdu Krūzi 70 gadu jubilejā.

Tikai tas, kurš pazīst pagātņi, var saprast tagadni, var noteikt nākotni, to grāmata fragmentu lasījumā uzsvera V. Jonīte, Rasma Purmale, Antra Vilcāne un Līvija Baļčūne. Svinīgi izskanēja kopdziesma „Nevis slinkojot un pūstot”. Pasākumā muzicēja un dzeju lasīja 2018. gadā darbu uzsākušās pirmsskolu vadītājas Inese Šīmane, Aija Ozola un Gunita Dalijeva. Noslēgumā skanēja Imanta Kalniņa dziesma „Piena Ceļš” PII „Cielaviņa” mūzikas skolotāju izpildījumā.

Grāmata „Pārdaugavas pirmsskolas laikmeta griežos” ir kā aicinājums visām PII pētīt un apkopot materiālus par savu pagātņi, tagadni un nākotnes iecerēm.

Grāmatā ieskatu par Pārdaugavas bērnu dārzu (tagad pirmsskolu) ceļu vēstures likločos ir pētījusi un aprakstījusi Rīgas 49. PII vadītāja privātvēsturniece Vineta Jonīte. Autore (vidū) saņem Pārdaugavas izpilddirekcijas izpilddirektora vietnieka Aleksandra Parņenkova sniegto pateicības rakstu.

Ar RD godarakstu Iveta Nagla sveica Latvijas pedagoģijas vēstures pētnieci, emeritēto profesori Aidu Krūzi (no kreisās) 70 gadu jubilejā.

Laikraksta „Izglītība un Kultūra” elektroniskais pielikums „Pirmsskolas Izglītība”
Izdevējs: SIA „AB konsultants”
Vienotais reģistrācijas numurs: 40103361805

Latvijas Republikas UR
masu informācijas līdzekļa
reģ. apl. Nr. 000701313
Redakcijas adrese: Dzirnavu iela 21 Rīgā, LV-1010; tālr.: 67096393;
e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv
www.izglitiba-kultura.lv

Redaktore: Vita Pļaviņa
Korektore: Zigrīda Purvliče
Datorgrafiķe: Linda Prātniece
Vāka ilustrācija:
Lapmežciema pamatskolas pirmsskolas izglītības iestādes audzēkņa darbs